

1976

26. Wydział Prawa i Administracji. Wykaz Publikacji Pracowników UMCS 1976 druk 1978 s. 143-166.

1977

27. Wykaz publikacji prof. dr hab. Ryszarda Orłowskiego. Lublin, UMCS 1977 8° s. nlb.
28. Wykaz publikacji prof. dr hab. Wiesława Skrzydły. Lublin, UMCS 1977 8° 12 s. nlb.

Prace w maszynopisie

1. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. T. 11-20. Bibliografia zawartości 1956-1965. Lublin 1970 ok. 400 s.
2. Wydział Prawa i Administracji. Wykaz Publikacji Pracowników UMCS 1977 oprac. 1978 13 s.
3. Z bibliotecznych legend. Żart aluzyjny na 20-lecie Biblioteki Gł. UMCS. Lublin 1965 11 s. /bez planowanych ilustracji/.

RECENZJA:

W KRĘGU HIERONIMA ŁOPACIŃSKIEGO

Kom. red.: Tadeusz Jeziorski (i in.). Lublin, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego 1977, 174 s.

Hieronim Łopaciński, "żywa kronika" Lublina, to jedna z najbardziej znanych postaci na przełomie XIX i XX wieku. Związany od 1884 r. z Lublinem pracą nauczycielską w Lubelskim Gimnazjum Męskim, poświęcił miastu wieloletni trud swojej pracy naukowej. Pracował też przez pewien czas na stanowisku bibliotekarza w tymże gimnazjum. Wszechstronne zainteresowania, badanie przeszłości Lublina i Lubelszczyzny z jednej strony, a jednocześnie brak zaplecza naukowego z drugiej, sprawiły, iż zgromadził bogaty księgozbiór własny z różnych dziedzin wiedzy. Początkowo udostępniany przez Łopacińskiego profesorom i studentom, stał się później podstawą biblioteki jego imienia.

W 1977 r. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego obchodziła właśnie kolejną, 70-tą rocznicę swego istnienia, która stała się okazją do wydania publikacji "W kręgu Hieronima Łopacińskiego", poświęconej zarówno Bibliotece jak i jej patronowi. Współtwórcą jej jest Lubelskie Towarzystwo Miłośników Książki.

Wydawnictwo jest pracą zbiorową, poruszającą szeroki zakres tematyczny. Artykuły zgrupowano wokół 4 centralnych zagadnień:

- I. Z dziejów Biblioteki im. H. Łopacińskiego
- II. Ze zbiorów Biblioteki im. H. Łopacińskiego
- III. H. Łopaciński - zainteresowania, praca i ludzie z jego kręgu
- IV. O niektórych wydawnictwach i znakach książkowych

Część I rozpoczyna artykuł M. Gawareckiej "Towarzystwo Biblioteki im. H. Łopacińskiego w Lublinie". Autorka przedstawiła w nim historię utworzonego w 1907 r. towarzystwa, które działało do końca 1962 r. z przerwą w latach 1939-1944, chociaż formalnie nie zostało przed okresem przerwy rozwiązane. Miało ono na celu m.in. zaopiekowanie się zbiorami profesora i utworzenie biblioteki jego imienia. Jak podkreśla autorka, towarzystwo wniosło duży wkład w rozwój biblioteki sprawując nad nią kierownictwo, pomagając w wielu sprawach - przede wszystkim - merytorycznych. Jego członkowie, najczęściej ludzie nauki, dużą wagę przywiązywali do naukowego charakteru biblioteki, toteż prowadzono jednocześnie działalność wydawniczą. Dużo publikacji ukazało się w pierwszym 25-leciu istnienia towarzystwa, natomiast uwieńczeniem jego działalności była wydana na 50-lecie Biblioteki księga pamiątkowa "Hieronim Łopaciński i Biblioteka jego imienia w Lublinie 1907-1957".

Artykuł S. Jarzębowskiej i M. Gawareckiej "Biblioteka im. H. Łopacińskiego w latach 1944-1976" omawia działalność biblioteki w powojennych latach jej istnienia. Autorki zastrzegając się, iż szkiecowo traktują poszczególne zagadnienia, poruszają, obok osiągnięć, bolączki biblioteki, np. trudności lokalowe. W kolejnym artykule "Prace dydaktyczne Działu Instrukcyjno-Metodycznego Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie", S. Jarzębowska przedstawia działalność jednego z oddziałów biblioteki.

Artykuły W. Szwarz i H. Wolskiej, składające się na II część książki, ukazują H. Łopacińskiego jako uczonego na tle jego prywatnego księgozbioru, obecnie należącego do biblioteki. W księgozbiornie tym, liczącym ok. 11 tys. tomów, a zawierającym czasopiśmiennictwo i druki zwarte polskie i obce z XIX i pocz. XX wieku, znajdują się dzieła m.in. z zakresu etnografii, językoznawstwa, slawistyki, klasyki. Obfita korespondencja Łopacińskiego z różnymi ludźmi nauki /przedstawia w artykule W. Szwarz "Korespondencja i listy Adolfa Pleszczyńskiego etnografa i historyka Podlasia"/ czy dedykacje autorskie na ofiarowanych mu dziełach /omówione w artykule H. Wolskiej "O niektórych dedykacjach autorskich na książkach ofiarowanych Hieronimowi Łopacińskiemu"/ wskazują na szerokie kontakty profesora i zakres jego zainteresowań. Zagadnieniom tym poświęcona jest najobszerniejsza, III część wydawnictwa.

Artykuły I. Iskrzyckiej, J. Petery i J. Gurby ukazują Łopacińskiego jako czynnego badacza folkloru oraz krzewiciela kultury i oświaty. Jego ofiarność sprawiała, iż mimo trudności ze strony władz zaborczych a dzięki szerokim kontaktom z innymi badaczami, zbierał materiały, organizował wystawy itd. Dzięki jego inicjatywie - chociaż po jego śmierci - zostało otwarte w Lublinie /12 XII 1906 r./ pierwsze muzeum gubernialne w Królestwie Polskim. Do ludzi, z którymi H. Łopaciński utrzymywał kontakty, należeli m.in. Maria Hemplówna, współpracownica Oskara Kolberga i Feliks Araszekiewicz - również naukowiec, jeden z organizatorów i działaczy wskrzeszonego w Lublinie Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Postaciom tym są poświęcone osobne artykuły: H. Zwolakiewicz "Zapomniana Etnografka - Maria Hemplówna" i S. Fity "Feliks Araszekiewicz - regionalista-naukowiec-pedagog". W części III zamieszczono również artykuł H. Gawareckiego "Widok Krakowskiego Przedmieścia w Lublinie z 1814 r. L. Urmowskiego i jego powtórzenia z I poł. XIX wieku".

Ostatnia, IV część publikacji poświęcona jest wydawnictwom lubelskim i znakom książkowym. Historyk i miłośnik książek Stefan Wojciechowski w artykule "O kilku osiemnastowiecznych cymeliach lubelskich" w naukowy sposób udowodnił, iż uważane za druki warszawskie m.in. egzemplarze "Wielki Tydzień..." i "Mowy wybrane..." zostały wydane w drukarni jezuitów w Lublinie.

Pierwszy z nich wyszedł w 1746, drugi zaś w 1759 r. Drugi z bibliofilów, twórca ekslibrisów Zbigniew Józwiak w artykule "Wapółczesny ekslibris lubelski" przedstawił sylwetki kilkunastu lubelskich grafików, również twórców ekslibrisu. Artykuł A.L. Gzelli "Kurier Lubelski" Józefa Czechowicza" - to przyczynek do działalności lubelskiego poety jako redaktora i wydawcy dziennika wychodzącego od 1 stycznia do 11 maja 1932 r.

Omawiane wydawnictwo zawiera bogaty, chociaż zróżnicowany zestaw materiałów zarówno pod względem treści jak i poziomu, toteż trudno je ocenić. Wydaje się, że zbyt skromnie potraktowany został rozdział II /Ze zbiorów Biblioteki im. H. Łopacińskiego/, zawierający tylko dwa artykuły, z których H. Wolskiej o dedykacjach, omawia zaledwie ich część, a mógł być bogatszy jako oparty o zbiory biblioteczne. Może lepiej też by się stało, gdyby większość artykułów została napisana przez pracowników Biblioteki im. Łopacińskiego, mającej charakter biblioteki naukowej. Do może mniej znaczących uchybień tej - mimo wszystko - wartościowej publikacji, należałoby zaliczyć niezbyt staranną korektę /mimo wymienionych w książce nazwisk osób dokonujących zarówno korekty jak i adiustacji, np. przedstawienie wierszy tekstu uniemożliwiający zrozumienie go na str. 9, zwroty: "wzrost czytelników w filiach/.../ wiąże się, w dużej mierze, z zakładaniem nowych placówek bibliotecznych..." /str. 30/, "nikt dotychczas nie próbował usystematyzować i opracować pozostałe po H. Łopacińskim materiały..." /str. 91/ itd.

Na uwagę zasługuje natomiast dbałość o estetyczny wygląd książki, a więc niezły papier, bogaty zestaw materiałów ilustracyjnych: portrety, dedykacje, listy, ekslibrisy... Uzupełnieniem opracowań są przypisy bibliograficzne do poszczególnych artykułów, ogólny indeks nazwisk oraz spis ilustracji.

Reasumując, pozycja "W kręgu Hieronima Łopacińskiego" jest wartościowym przyczynkiem do szerszego opracowania historii Biblioteki im. H. Łopacińskiego jak i pracy monograficznej o jej patronie, na przyszły jubileusz 75-lecia jej istnienia.

Zofia MILANIUK